

Lausunto energiaverotusta koskevan lainsäädännön muuttamisesta

1. Kierrätysteollisuuden sähköveroluokkaa koskeva ehdotus

Ympäristöteollisuus ja -palvelut YTP ry pitää erittäin kannatettavana kierrätysteollisuuden siirtämistä sähköveroluokkaan II, jonka piiriin muu teollisuus kuuluu.

Hallituksen esityksen luonnos on kuitenkin vielä tulkinnanvarainen teollisuuden määritelmän osalta (ehdotettu muutos 2 §:n kohtaan 6), ja sitä tulisi täsmentää ennen esityksen antamista eduskunnalle. Esityksessä käytetään esimerkiksi jätelainsäädännöstä poikkeavaa terminologiaa, mikä voi johtaa vääriin tulkintoihin, ja vaatimuksia, jotka tulkinnasta riippuen saattaisivat jättää suurimman osan kierrätysteollisuuden toiminnoista soveltamisalan ulkopuolelle.

Tarkoituksenmukaista olisi selventää ja täsmentää terminologiaa sekä syventää esityksen perusteluita niin, että kierrätysteollisuuden toiminnot rinnastettaisiin laajasti teollisuuteen lukematta kuitenkaan teollisuuden piiriin esimerkiksi jätteen keräystä tai muita palvelutoimintoja.

Esityksessä kannatettavaa on, että teolliseen toimintaan rinnastumista ei sidota pelkästään tiettyyn toimialaluokitukseen, joka ei välttämättä kuvaa riittävän laajasti yrityksen toimintaa. Suppeat toimialakuvaukset eivät ota huomioon teollisuuden rakenteessa, kiertotaloudessa tai resurssitehokkuudessa tapahtunutta kehitystä. Oleellista on, että yrityksen voimassa olevasta toimialaluokituksista riippumatta kierrätysteollisuuden yritys on oikeutettu alempaan sähköveroluokkaan, jos sen toiminta on luonteeltaan laitosmaista ja sen tuotoksena syntyy raaka-aineita, välituotteita tai tuotteita talouden muihin prosesseihin.

Ympäristöteollisuus ja -palvelut YTP ry:n jäseniä ovat suomalaisen kierrätysteollisuuden toimijat. Yhdistys ja yritykset ovat käytettävissä lakiesityksen jatkotyöstössä.

Muutosehdotus 2 §:n kohtaan 6

Hallituksen esityksen luonnoksen sanamuodot jäävät vielä tulkinnanvaraisiksi. Suuri osa teollisesta kierrätystoiminnasta saattaa sen vuoksi jäädä pois soveltamisalan piiristä. Säännös tulisi kirjoittaa selkeämmäksi esimerkiksi seuraavalla tavalla. Avaamme muutosehdotuksen perusteluita jäljempänä.

HE luonnos:

teollisuuteen rinnastetaan myös jätteen tai kierrätysmateriaalin käsittely ennen sen jalostamista uusioraaka-aineeksi, jos materiaalin käsittely ja tuotteen valmistus tapahtuvat samalla tuotantopaikalla;

YTP:n muutosehdotus:

teollisuuteen rinnastetaan myös jätteen ja muun materiaalin käsittely, jonka [ensisijaisena tuloksena] [tuotoksena] jäte tai materiaali hyödynnetään raaka-aineena, välituotteena tai lopputuotteena;

Soveltamisalaan kuuluvat toiminnot

Esityksessä tulisi täsmentää, millaisia ovat teolliseen toimintaan rinnastuvat toiminnot kierrätysteollisuudessa. Esityksen perusteluissa olisi tarpeen luetella esimerkinomaisesti soveltamisalaan kuuluvia toimintoja. Täsmennykset vähentävät tulkintaepävarmuuksia ja esimerkiksi verottajan hallinnollista työtä. Eräitä esimerkkitoimintoja on esitelty jäljempänä lausunnossa.

Vaihtoehtoisesti perusteluissa olisi mahdollista rajata pois toimintoja, jotka eivät yksinään rinnastu teollisuuteen. Tällaisia toimintoja olisivat jätteen keräys, kuljetus, siirtokuormaaminen, tarkistus, paalaus ja puristus. Pelkkä osien purkamisen tai jätteen korjaaminen sellaisenaan uudelleen käytettäväksi eivät myöskään rinnastuisi teolliseen toimintaan.

Suhde jätelainsäädäntöön

Esityksen mukaan teollisuuteen rinnastetaan jätteen tai kierrätysmateriaalin käsittely ennen sen jalostamista uusioraaka-aineeksi, jos materiaalin käsittely ja *tuotteen* valmistus tapahtuvat samalla tuotantopaikalla. Perusteluissa mainitaan *tavaran* tai *uusioraaka-aineen valmistus*.

Tulkinnasta riippuen olisi mahdollista, että teollisuuteen ei rinnastettaisi sellaista toimintaa, jonka jalostettu raaka-aine, väli- tai lopputuote on edelleen jätettä. Jätelainsäädännön mukaan jäte lakkaa olemasta jätettä ja muuttuu juridisessa mielessä tuotteeksi vain hyvin tarkkojen ehtojen täytyessä (jätelaki 646/2011, 5 b §). Silti kierrätysteollisuuden jalostamia jätteitä käytetään raaka-aineina, väli- ja lopputuotteina esimerkiksi muussa teollisessa toiminnassa ja infrarakentamisessa, vaikka niiden juridisesti katsotaan edelleen olevan jätteitä eikä tuotteita. Edellä mainitut jätteet kilpailevat pitkälti samoilla markkinoilla neitseellisten raaka-aineiden ja tuotteiden kanssa, joten niiden yhtäläinen verokohtelu on perusteltua.

Verolainsäädännöllä ei ole tarvetta ohjata jäteluokituksen päättämiseen, koska ympäristönsuojelulainsäädännön mekanismit varmistavat, että sekä jätteiden että jäteperäisten tuotteiden käsittely ja jatkohyödyntäminen tapahtuu terveyttä ja ympäristöä suojelevien reunaehtojen puitteissa. Perusteluissa tulisikin siten mainita, että alemman sähköveroluokan

soveltamisalaan kuulumisen ei vaadi jätelain (646/2011) mukaista jätteeksi luokittelun päättymistä.

Säännöksen jatkokehityksessä ja perusteluissa tulisi ottaa huomioon jätelain määritelmä jätteen hyödyntämisestä (jätelain 6 §:n kohta 23):

23) jätteen hyödyntämisellä [tarkoitetaan] toimintaa, jonka ensisijaisena tuloksena jäte käytetään hyödyksi tuotantolaitoksessa tai muualla taloudessa siten, että sillä korvataan kyseiseen tarkoitukseen muutoin käytettäviä aineita tai esineitä, mukaan lukien jätteen valmistelu tällaista tarkoitusta varten.

Jätelainsäädäntö ei tunne kohtaan 6 ehdotettua termiä *kierrätysmateriaali*. Kohdassa voisi olla syytä käyttää ilmaisua ”jätteen ja muun materiaalin käsittely”, mikä ottaisi huomioon erityyppiset syötteet kierrätysteollisuuden prosesseissa. Säännöksessä ei ole tarkoituksenmukaista luetella kierrätysteollisuuden erilaisia syötteitä, kuten jätelainsäädännön mukaisia jätteitä ja sivutuotteita sekä sivutuoteasetuksen mukaisia sivutuotteita ja muita mahdollisia materiaaleja. Perustelussa olisi kuitenkin mahdollista mainita syötteinä jätteiden lisäksi em. sivutuotteet ja erikseen mainiten myös esimerkiksi tuhkat ja kuonat.

Perusteluissa olisi lisäksi selvennettävä ja tarpeen mukaan lavennettava *tavaran teollisen valmistuksen* käsitettä. Lausunnossa jäljempänä luetelluista esimerkeistä käy ilmi, ettei kierrätysteollisuuden valmistama jäteperäinen raaka-aine, väli- tai lopputuote aina ole tavara tai käytettävissä tavaran teolliseen valmistukseen. Kierrätysteollisuuden tuotoksia käytetään esimerkiksi myös jalostettuina polttoaineina ja infrarakentamisessa rakennekerroksissa.

Vaatus samasta tuotantopaikasta

Esitettyssä kohdassa 6 edellytyksenä teollisuuteen rinnastamisella on se, että *materiaalin käsittely ja tuotteen valmistus tapahtuvat samassa toimipaikassa*. Vaatus samasta toimipaikasta istuu huonosti kiertotalouden arvoketjuun, jossa eri toimipaikoissa toteutettavat toiminnot kytkeytyvät toisiinsa. Kierrätysteollisuudessa materiaalin teollinen käsittely ja ”tuotteen” valmistus (=jäteperäinen raaka-aine, väliuote tai lopputuote) eivät aina tapahdu samassa paikassa. Kierrätysteollisuuden toimijoiden yhdenvertaisen kohtelun ja kilpailuneutraliteetin näkökulmasta verokohtelun ei tulisi poiketa sen mukaan, miten yritykset teknisesti järjestävät tai ovat järjestäneet toimintansa. Lakiesityksen vaatimusta samasta toimipaikasta olisi tarpeen muuttaa tai vähintään täsmentää ja laventaa *tuotteen valmistuksen ja saman toimipaikan* määritelmää.

Esimerkiksi käytöstä poistettujen akkujen mekaanisessa käsittelyssä syntyy edelleen jätteeksi luettavaa väliuotetta, jota puolestaan hyödynnetään toisaalla sijaitsevassa hydrometallurgisessa laitoksessa. Sekä akkujen mekaaninen käsittely että hydrometallurginen käsittely rinnastuvat kumpikin toimintoina teollisuuteen, vaikka sama tai eri yritys jalostaa jätettä kahdessa vaiheessa, kahdessa eri toimipaikassa.

Myös biohajoavien jätteiden ja sivuvirtojen kierrätyksessä tuotetaan teollisessa prosessissa biokaasua, mutta sitä ei useinkaan jatkojalosteta, nesteytetä tai paineisteta samassa toimipaikassa. Jatkojalostus, nesteytys tai paineistus toteutetaan eri toimipaikassa, johon biokaasu johdetaan putkiyhteydellä. Kummankin toimipaikan tulisi olla kuitenkin alemmassa veroluokassa, koska toiminnot rinnastuvat teollisuuteen. Samalla lailla biokaasuprosessin tuotoksista kierrätysravinteiden ja -lannoitteiden jatkokäsittely valmiiksi lannoitevalmisteiksi tapahtuu tyypillisesti toisessa toimipisteessä.

Teollisuuteen rinnastuvat toiminnot

Biokaasu ja kierrätysravinteet ja -lannoitteet

Biokaasulaitoksessa jätteistä ja muista virroista jalostetaan kahta eri päätuotetta: biometaania sekä kierrätysravinteita ja -lannoitteita. Esityksen perusteluissa olisi syytä mainita, että biokaasun tuotanto ja kierrätysravinteiden ja -lannoitteiden valmistus rinnastetaan teolliseen toimintaan. Biokaasun osalta tarkoitetaan sekä raakakaasun tuotantoa että jalostettua kaasua paineistettuna tai nesteytettynä.

Infrarakentamisessa käytettävä uusioraaka-aineet

Kierrätysteollisuudessa käsitellään rakentamisen ja purkamisen jätteitä sekä erilaisia maa-aineksia, joista valmistetaan uusioraaka-aineita etenkin infrarakentamisen tarpeisiin. Näitä uusioraaka-aineita käytetään esimerkiksi teiden ja muiden maarakennuskohteiden rakennekerroksissa korvaamassa luonnonkiviaineksia. Ehdotetun kohdan 6 tulee kattaa myös tällainen uusioraaka-aineiden teollinen valmistus ja kohdan perusteluissa tulisi mainita esimerkinomaisesti Marasetuksen mukaiset materiaalit ja niiden hyödyntäminen (Valtioneuvoston asetus eräiden jätteiden hyödyntämisestä maarakentamisessa 843/2017).

Esimerkiksi purkubetonia käsitellään lajittelemalla, pulveroimalla, murskaamalla ja seulomalla betonimurskeeksi, joka voi olla joko CE-merkitty tuote tai edelleen juridisesti jätettä. Jätteestä jalostettua betonimursketta ei kuitenkaan käytetä minkään tavaran teollisessa valmistuksessa, vaan esimerkiksi teiden, parkkipaikkojen, hallien ja muiden pohjien rakennekerroksissa muiden materiaalien korvikkeena. Purkubetonin käsittely ja lopputuotteen hyödyntäminen esimerkiksi infrarakenteessa tapahtuvat myös eri paikoissa.

Autojen kierrätys

Perusteluista käy ilmi virheellinen käsitys autojen romuttamisesta, ja kohtaa tulee korjata. Autojen romutus murskauslaitoksessa on keskeinen osa metallien kierrätysprosessia ja luonteeltaan laitosmaista teollista toimintaa, jossa murskauksessa (=romutuksessa) ja sitä seuraavissa useissa mekaanisissa ja fysikaaliskemiallisissa prosessivaiheissa auton osista jalostetaan raaka-aineita ja välituotteita metalli-, muovi-, auto-, akku- ja energiateollisuuden käyttöön. Sen sijaan pelkästään autojen purkaminen (autopurkaamo) ei ole teolliseen toimintaan rinnastettavaa.

Kierrätyspolttoaine ja puuhake

Kierrätysteollisuus valmistaa kierrätyskelvottomista jätteistä erilaisia polttoaineita. Kierrätyspolttoaine (REF) on standardisoitu polttoaine, jota energiateollisuus käyttää rinnakkaisena polttoaineena korvaamassa fossiilisia polttoaineita. Erotuksena jätteen polttamiseen suoraan jätteenpolttolaitoksissa kierrätyspolttoaineen valmistus perustuu teolliseen prosessiin, jossa jätettä lajitellaan, murskataan ja seulotaan. Valmiin kierrätyspolttoaineen tulee täyttää standardin mukaiset vaatimukset esimerkiksi kosteudesta, lämpöarvosta ja raskasmetallien pitoisuuksista.

Myös puujätteistä ja metsäteollisuuden sivuvirroista valmistetaan laitospölyä puuhaketta energiana hyödynnettäväksi. Vastaavasti kuin muiden polttoaineiden teollisen tuotannon tulee kierrätyspolttoaineen ja puuhakkeen valmistuksen rinnastua teolliseen toimintaan. Perusteluja tulee tältä osin täsmentää.

Vaarallisen jätteen kierrätys

Myös vaarallista jätettä (ent. ongelmajäte; TOL 3822) voidaan käsitellä teollisesti kierrätettäväksi. Esimerkiksi öljyjätteistä valmistetaan käsittelemällä uusia voiteluöljytuotteita ja öljytisleistä polttoainetta teollisuudelle kivihiilen korvikkeeksi. Öljyjätteen käsittely ja esimerkiksi siitä saatavan raakaöljyn käsittely valmiiksi voiteluöljytuotteeksi on esimerkki toiminnasta, jossa jätteen teollinen käsittely ja jäteperäisen raakaöljyn valmistus lopputuotteeksi tapahtuu kahdessa eri toimipaikassa. Kumpikin toiminto on teollista luonteeltaan. Myös kierrätyspolttoaineet koostuvat osin vaarallisista jätteistä. Niin ikään kemikaalijätteitä voidaan kierrättää esimerkiksi veden käsittelyn tarpeisiin ja teollisista jätevesistä voidaan ottaa esimerkiksi ravinteet talteen ja valmistaa niistä kierrätysravinteita.

2. Biokaasun verotusta koskeva ehdotus

Ympäristöteollisuus ja -palvelut YTP ry kannattaa biokaasun verottomuutta lämmöntuotannossa ja teollisuus- ja työkonekäytössä. Budjettiriihessä linjattiin, että biokaasun vero kohdistettaisiin vain liikennekäyttöön, ei lämmityskäyttöön. Hallituksen esityksen luonnoksen mukaan siirtoverkkoon ohjattavaa biokaasua kuitenkin verotettaisiin myös lämmityskäytössä.

Verokohtelun lämmityskäytössä tulisi olla samanlainen riippumatta siitä, käytetäänkö kaasua verkon kautta tai sen ulkopuolella. Vaikka siirtoverkossa oleva biokaasu ohjautuu tällä hetkellä pääosin liikennekäyttöön, arvioidaan, että siirtoverkon kautta tapahtuva lämmityskäyttö tulee jatkossa lisääntymään teollisuuden siirtyessä hiilineutraaleihin polttoaineisiin. Verotuksella on vaikutusta sekä kaasua käyttävän teollisuuden investointeihin että kaasuinfrastruktuuri-investointeihin.

Lisätietoja:

Otto Lehtipuu
Toimitusjohtaja
Ympäristöteollisuus ja -palvelut YTP ry
+358 40 862 2014 | otto.lehtipuu@ytpliitto.fi